

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

IZVJEŠĆE **O OBAVLJENOJ REVIZIJI**

FINANCIRANJE PROGRAMA NEVLADINIH UDRUGA
I USTANOVA NACIONALNIH MANJINA - SAVJET ZA NACIONALNE MANJINE

Zagreb, ožujak 2015.

SADRŽAJ

	stranica
SAŽETAK	i
PREDMET I CILJEVI REVIZIJE	2
METODE REVIZIJE	2
KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI	3
DJELOKRUG SAVJETA	5
FINANCIRANJE PROGRAMA ZA OSTVARIVANJE KULTURNE AUTONOMIJE	8
Kriteriji za ocjenu programa za ostvarivanje kulturne autonomije	8
Programi za ostvarivanje kulturne autonomije financirani u 2013.	11
Praćenje ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina	14
Informacijski sustav za praćenje provedbe programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina	19
OCJENA UČINKOVITOSTI FINANCIRANJA PROGRAMA NEVLADINIH UDRUGA I USTANOVA NACIONALNIH MANJINA	20
OČITOVANJE SUBJEKTA REVIZIJE	22

SAŽETAK

Državni ured za reviziju je obavio reviziju učinkovitosti financiranja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina - Savjeta za nacionalne manjine.

Predmet revizije bile su aktivnosti Savjeta za nacionalne manjine u vezi raspoređivanja sredstava iz državnog proračuna nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za 2013., za financiranje programa za ostvarenje kulturne autonomije iz područja informiranja i izdavaštva, kulturnog amaterizma i manifestacija te programa koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma i ugovora.

Ciljevi revizije bili su utvrditi istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja i poslovnih knjiga, ocijeniti pravilnost i svrsishodnost korištenja sredstava državnog proračuna raspoređenih nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina putem Savjeta za nacionalne manjine, te provjeriti i ocijeniti učinkovitost korištenja sredstava državnog proračuna raspoređenih nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina u ostvarivanju ciljeva utvrđenih Programom rada Savjeta za nacionalne manjine za 2013.

Revizijom je utvrđeno:

- Zapisnik Povjerenstva za raspodjelu sredstava nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za ostvarivanje programa kulturne autonomije ne sadrži podatke, odnosno način vrednovanja prijavljenih programa vezano uz primjenu općih i posebnih kriterija, nije vidljivo jesu li predloženi programi za financiranje u 2013. odabrani u skladu s propisima te se ne može utvrditi na koji je način određen iznos financiranja iz državnog proračuna.
- Udjel raspoređenih i doznačenih sredstava deset nacionalnih manjina u odnosu na ukupno raspoređena i utrošena sredstva za financiranje programa za ostvarenje kulturne autonomije, značajno je veći u odnosu na njihov udjel u ukupnom broju pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, dok je za udjel raspoređenih i doznačenih sredstava šest nacionalnih manjina u odnosu na ukupno raspoređena i utrošena sredstva za financiranje programa za ostvarenje kulturne autonomije, značajno manji u odnosu na njihov udjel u ukupnom broju pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.
- Pojedine nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina, uz godišnje izvješće o ostvarivanju programa, dostavile su Savjetu za nacionalne manjine nepreglednu i nesistematiziranu dokumentaciju, iz koje nije moguće potvrditi da su sredstva u cjelini namjenski utrošena, dok su pojedine nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina u okviru godišnjih financijskih izvještaja iskazale rashode za zaposlene, što nije u skladu s Metodologijom za praćenje ostvarenja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina.
- Kontrolom namjenskog korištenja sredstava nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, koju provode Stručna služba i računovodstveni servis, nije obuhvaćen vrijednosno značajan iznos sredstava.
- Vezano uz izdavanje tiskovina nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, od ukupno tiskanih 1 746 000 primjeraka tiskovina nacionalnih manjina, jedan dnevni list je tiskan u 625 120 primjeraka ili 36,4 % ukupno tiskanih primjeraka, dok je prema podacima nakladnika za navedeni list, razvidno da nije prodano 39,1 % ukupne naklade odnosno 244 422 primjerka.
- Pojedine nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina isplaćivale su autorske honorare za poslove koji po svojoj prirodi nisu autorska djela (korekture, lekture i uređivanje tekstova, organizacije i provedbe manifestacija, tehničke usluge, pripremanje i vođenje tribina, vođenje proba i zborova te naknade za obavljanje administrativnih i drugih poslova). Također u većem broju slučajeva nisu utvrđeni kriteriji za obračun i isplatu autorskog honorara za pisanje novinskih članaka (iznos za karticu teksta, fotografiju, naslovnicu, bod teksta i urednički honorar).

- U dokumentaciji, koja je prilog izvješćima o ostvarivanju i utrošku sredstava za kulturni amaterizam i kulturne manifestacije, u pojedinim slučajevima nisu dostavljeni dokazi o održanim programima, nisu dostavljene knjige blagajne i putnih troškova, na računima za reprezentaciju nije navedena svrha plaćanja i na koji program se odnosi te nisu navedeni korisnici usluga. U pojedinim slučajevima, nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina su sredstva odobrena za programe kulturnih djelatnosti i manifestacija u cijelosti utrošile za reprezentaciju, plaćanje odvjatničkih usluga ili kupnju darova, a u okviru računa za prijevoz nisu navedeni korisnici usluge prijevoza, putni nalozi su obračunavani i isplaćivani za odlaske na skupštine, sastanke i predstavljanje udruge, što nije u skladu s Odlukom Savjeta za nacionalne manjine.
- Pojedine nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina ne pridržavaju se propisanog iznosa od 20,0 % sredstava za režijske troškove (usluge telefona, sitni inventar, komunalne usluge, poštarina, najamnina, reprezentacija, knjigovodstvene usluge).
- Stručna služba nije osigurala podatke prema vrstama i iznosu troškova po programima te nije osigurala cjelovite podatke koji omogućuju kontinuirano praćenje ostvarenja programa u skladu s Metodologijom za praćenje ostvarenja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina.

Na temelju revizijom utvrđenih činjenica, Državni ured za reviziju ocjenjuje da financiranje programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina putem Savjeta za nacionalne manjine u 2013. nije u potpunosti učinkovito.

Državni ured za reviziju daje sljedeće preporuke:

- Utvrditi način primjene općih i posebnih kriterija utvrđenih Kriterijima za dodjelu financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, radi vrednovanja, ocjene i odabira programa te raspodjele sredstava iz državnog proračuna u skladu s propisima.
- Pri dodjeli financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, u skladu s propisima primijeniti opće kriterije koji se odnose na broj pripadnika nacionalne manjine.
- Uskladiti obrazac IR-2 s Metodologijom kako bi se u financijskim izvještajima iskazali propisani podaci. Također predlaže sufinanciranje troškova utvrđenih Metodologijom za praćenje ostvarenja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina.
- S obzirom na rizike koji proizlaze iz značaja i djelatnosti nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, velikog broja korisnika kojima se u okviru Savjeta za nacionalne manjine planiraju i doznačavaju sredstva te velikog opsega dokumentacije koju uz izvješća o ostvarenju programa i utrošku sredstava dostavljaju nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina, predlaže se kontrolom obuhvatiti vrijednosno značajnija sredstva i veći broj korisnika.
- Utvrditi jasne kriterije za izdavanje tiskovina nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina (vrsta tiskovine, broj primjeraka tiskovine, visina naklade po pojedinoj tiskovini, troškovi naklade po pojedinoj tiskovini) vodeći računa o broju pripadnika nacionalnih manjina koje okupljaju i potrebi očuvanja etničkog, kulturnog i jezičnog identiteta i doprinosu kulturnom, društvenom i gospodarskom razvitku Republike Hrvatske te njihovoj integraciji u hrvatsko društvo.
- Utvrditi jasne kriterije za priznavanje iznosa naknada za autorske honorare, odnosno priznavanje iznosa naknada za financiranje autorskih honorara u skladu s propisima.
- Financirati programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina u skladu s propisima i drugim aktima kojima je uređeno financiranje udruga i ustanova. Zatražiti povrat sredstava od nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina koje su ostvarile režijske i druge troškove više od odobrenog iznosa.

- Financirati programe u skladu s Kriterijima za dodjelu financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina. Zatražiti povrat novčanih sredstava od nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina za programe koji nisu ili su djelomično ostvareni razmjerno neizvršenom dijelu.
- Uspostaviti odgovarajući informacijski sustav koji bi omogućio učinkovito, kontinuirano i cjelovito praćenje i kontrolu namjenskog korištenja sredstava koja se doznaju putem Savjeta za nacionalne manjine, za ostvarenje programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina.

Ocijenjeno je da bi se provedbom navedenih preporuka povećala učinkovitost financiranja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina u ostvarivanju kulturnih i informativno-izdavačkih programa te očuvanju etničkog, kulturnog i jezičnog identiteta.

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/14-10/74

URBROJ: 613-02-11-15-8

Zagreb, 30. ožujka 2015.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI FINANCIRANJA PROGRAMA
NEVLADINIH UDRUGA I USTANOVA NACIONALNIH MANJINA –
SAVJET ZA NACIONALNE MANJINE ZA 2013.

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti financiranja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina - Savjet za nacionalne manjine (dalje u tekstu: Savjet) za 2013.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 24. studenoga 2014. do 30. ožujka 2015.

PREDMET I CILJEVI REVIZIJE

Predmet revizije bile su aktivnosti Savjeta vezane uz raspoređivanje sredstava iz državnog proračuna nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za 2013., za financiranje programa za ostvarenje kulturne autonomije iz područja informiranja i izdavaštva, kulturnog amaterizma i manifestacija te programa koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma i ugovora.

Ciljevi revizije bili su:

- utvrditi istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja i poslovnih knjiga
- provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima
- ocijeniti pravilnost (namjensko korištenje) i svrsishodnost korištenja sredstava državnog proračuna raspoređenih nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina putem Savjeta
- provjeriti i ocijeniti učinkovitost korištenja sredstava državnog proračuna raspoređenih nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina u ostvarivanju ciljeva utvrđenih Programom rada Savjeta za 2013.
- ocijeniti djelotvornost sustava unutarnjih kontrola radi otklanjanja slabosti i nepravilnosti u korištenju sredstava Savjeta
- provjeriti druge aktivnosti Savjeta vezane uz navedena sredstva.

U skladu s prihvaćenim međunarodnim revizijskim standardima vrhovnih revizijskih institucija, revizija je planirana i obavljena na način koji osigurava potrebne dokaze i pruža razumnu osnovu za revizijske nalaze i zaključke te ostvarenje revizijskih ciljeva.

METODE REVIZIJE

U postupku revizije korištene su različite metode prikupljanja dokaza: pregled propisa, uvidi u poslovnu dokumentaciju, analiza internih uputa, stručnih publikacija i drugih dostupnih materijala, intervjui s osobama koje sudjeluju u radu Savjeta, izravna zapažanja te analiza i usporedba podataka.

U fazi planiranja i obavljanja pripremnih radnji za obavljanje revizije analizirana je zakonska regulativa, Godišnje izvješće o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2013. u razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, Glava 21 Savjet za nacionalne manjine, Aktivnost A732003 Potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina, Pozicija 381 Tekuće donacije u novcu (dalje u tekstu: Godišnje izvješće o utrošku sredstava Savjeta za 2013.), Izvješće o provođenju Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina u utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2013. za potrebe nacionalnih manjina, Strateški plan razdjela Vlade Republike Hrvatske za razdoblje 2013. - 2015. u okviru posebnog cilja 1.4. „Unaprjeđenje cjelokupnog sustava zaštite i promicanja ljudskih prava i prava nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj“ te drugi dostupni podaci.

Za potrebe revizije:

- proučeni su i analizirani zakoni i drugi propisi o pravima nacionalnih manjina, Program rada Savjeta za 2013., interni akti Savjeta te stručna publikacija
- analizirano je Godišnje izvješće o utrošku sredstava Savjeta osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2013.
- analizirana su izvješća nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina za 2013. koja su dostavljena Savjetu
- provjerena je primjena Odluke o rasporedu sredstava za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za

2013. u razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, Glava 21 Savjet za nacionalne manjine, Aktivnost A732003 Potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina, Pozicija 381 Tekuće donacije u novcu (dalje u tekstu: Odluka o rasporedu sredstava)

- ispitana je dosljednost primjene zakona i drugih propisa te internih akata
- obavljani su razgovori s odgovornim osobama te
- pribavljena su obrazloženja o pojedinim poslovnim događajima.

KRITERIJI ZA OCJENU UČINKOVITOSTI

Za ocjenu učinkovitosti i pravilnosti korištenja sredstava državnog proračuna raspoređenih nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina putem Savjeta, utvrđeni su kriteriji koji proizlaze iz Metodologije praćenja ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina (Narodne novine 129/09 i 70/11), Kriterija za utvrđivanje financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina (Narodne novine 129/09 i 70/11), Kriterija za dodjelu financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina prijavljene na Javni poziv za predlaganje programa za ostvarivanje kulturne autonomije koji će se sufinancirati sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske (Narodne novine 123/14) i drugih propisa.

Glavno pitanje je glasilo: *Jesu li sredstva državnog proračuna raspoređena nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina putem Savjeta za 2013. korištena učinkovito?*

Okosnicu revizije činila su sljedeća podpitanja:

- Jesu li sredstva državnog proračuna raspoređena nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina putem Savjeta za financiranje programa i projekata u skladu s propisima?
- Jesu li sredstva korištena za ostvarivanje ciljeva, odnosno za namjene u skladu s odabranim programima i projektima?
- Je li Savjet pratio ostvarenje programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina u skladu s propisima?

U nastavku daju se kriteriji za ocjenu učinkovitosti korištenja sredstava državnog proračuna raspoređenih nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za 2013., po područjima revizije.

Kriteriji za ocjenu učinkovitosti korištenja sredstava državnog proračuna raspoređenih nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za 2013., po područjima revizije

Područje revizije 1	Kriteriji 2
<p>Sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2013. raspoređena nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za programe ostvarivanja kulturne autonomije</p>	<p>Koliko se nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina prijavilo na Javni poziv nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za predlaganje programa za ostvarivanje kulturne autonomije u 2013. te kojem broju nevladinih udruga i ustanova su odobrena sredstva za sufinanciranje programa?</p> <p>Koliko programa su nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina prijavile za ostvarivanje kulturne autonomije te koliko je programa odobreno?</p> <p>Koja područja su obuhvaćena za programe ostvarivanja kulturne autonomije?</p> <p>Je li Savjet pri dodjeli financijske potpore pojedinim nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina primijenio Kriterije za utvrđivanje financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina?</p>
<p>Praćenje i kontrola ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina</p>	<p>Je li Savjet utvrdio pokazatelje za praćenje ostvarenja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, kako bi se na temelju objektivnih pokazatelja moglo utvrditi jesu li korištenjem sredstava postignuti očekivani učinci i ostvareni postavljeni ciljevi?</p> <p>Provodi li Savjet kontinuirano praćenje ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina propisano Metodologijom praćenja ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina?</p> <p>Provodi li Savjet kontrolu i praćenje namjenskog trošenja odobrenih sredstava državnog proračuna putem jedinstvenih obrazaca za praćenje rada nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina?</p> <p>Je li Stručna služba Savjeta provodila terenske izvide nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina radi provjere ostvarivanja programa i namjenskog utroška sredstava?</p> <p>Jesu li uz Stručnu službu Savjeta, za pregled izvješća o radu i ostvarivanja programa te financijskih izvješća nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, osnovane radne skupine te angažirani financijski eksperti u skladu s Općim odredbama Metodologije praćenja ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina?</p> <p>Je li Savjet obustavio daljnje financiranje te tražio povrat doznačenih sredstava, odnosno obustavio pravo na sufinanciranje putem Savjeta u roku tri godine nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina, u slučajevima kada nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina nisu dostavile izvješće o radu i utrošku sredstava iz državnog proračuna, kada su dostavile nepotpuna izvješća ili ga nisu dostavile u propisanom roku, kada nisu opravdale namjenski utrošak sredstava za odobrene programe ili kada se nisu pridržavale Kriterija za utvrđivanje financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, Metodologije praćenja ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina Savjeta i Zakona o državnom proračunu?</p> <p>Jesu li nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina kod kojih su utvrđene pogreške vezane uz izvještavanje (prema Metodologiji praćenja ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina) otklonile pogreške u roku 60 dana?</p>
<p>Informacijski sustav za praćenje provedbe programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina</p>	<p>Je li uspostavljen učinkovit informacijski sustav praćenja provedbe programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina?</p>

DJELOKRUG SAVJETA

Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina (Narodne novine 155/02, 47/10, 80/10 i 93/11), Republika Hrvatska se obvezuje na poštivanje i zaštitu prava nacionalnih manjina i drugih temeljnih prava i sloboda čovjeka i građanina, vladavine prava i svih ostalih najviših vrednota svog ustavnog i međunarodnoga pravnog poretka, svim svojim državljanima. Prema odredbi članka 35. navedenog Zakona, osniva se Savjet radi sudjelovanja nacionalnih manjina u javnom životu Republike Hrvatske, a osobito radi razmatranja i predlaganja uređivanja i rješavanja pitanja u svezi s ostvarivanjem i zaštitom prava i sloboda nacionalnih manjina. Radi ostvarenja navedenih ciljeva, Savjet surađuje s nadležnim državnim tijelima i tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, vijećima nacionalnih manjina, odnosno predstavnicima nacionalnih manjina, udrugama nacionalnih manjina i pravnim osobama koje obavljaju djelatnosti kojima se ostvaruju manjinska prava i slobode.

Savjet u okviru svojeg djelokruga obavlja sljedeće aktivnosti: predlaže tijelima državne vlasti mjere za unaprjeđenje položaja nacionalne manjine u državi ili na nekom njezinom području, donosi program rada, financijski plan, završni račun i odluke o raspoređivanju sredstava koja se u državnom proračunu osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina, daje mišljenja i prijedloge o programima javnih radio postaja i javne televizije namijenjenih nacionalnim manjinama te o tretiranju manjinskih pitanja u programima javnih radio postaja, javne televizije i drugim sredstvima priopćavanja, predlaže poduzimanje gospodarskih, socijalnih i drugih mjera na područjima tradicionalno ili u znatnijem broju nastanjenim pripadnicima nacionalnih manjina, kako bi se očuvalo njihovo postojanje na tim područjima, traži od tijela državne vlasti i tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave podatke i izvješća potrebna za razmatranje pitanja iz svojeg djelokruga, surađuje s nadležnim tijelima međunarodnih organizacija i institucija koja se bave pitanjima nacionalnih manjina, surađuje s nadležnim tijelima matičnih država pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, surađuje s nadležnim tijelima državne vlasti u pitanjima od interesa za nacionalne manjine, surađuje s vijećima i udrugama nacionalnih manjina, daje suglasnost na odluke koordinacijama Vijeća nacionalnih manjina jedinica područne (regionalne) samouprave o odlukama o značenju i simbolima nacionalnih manjina i načinu obilježavanja praznika nacionalnih manjina, surađuje s Uredom za nacionalne manjine Vlade Republike Hrvatske, donosi pravilnik o svojem radu, pravilnik o unutarnjem redu Stručne službe Savjeta i druge akte u skladu s propisima te obavlja druge poslove od značaja za nacionalne manjine u skladu s propisima.

Članove Savjeta imenuje Vlada Republike Hrvatske na četiri godine, od kojih je sedam članova pripadnika nacionalnih manjina iz reda osoba koje predlažu vijeća nacionalnih manjina, pet članova pripadnika nacionalnih manjina iz reda istaknutih znanstvenih, stručnih i vjerskih djelatnika, koje predlažu manjinske udruge i druge organizacije manjina, vjerske zajednice, pravne osobe i građani pripadnici nacionalnih manjina te zastupnici nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru. Koncem 2013. i u vrijeme obavljanja revizije (ožujak 2015.) Savjet je imao 19 članova.

Savjet ima predsjednika i dva potpredsjednika, koje iz reda članova Savjeta imenuje Vlada Republike Hrvatske, od kojih je jedan obvezno član Savjeta iz reda nacionalne manjine koja u ukupnom stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluje s više od 1,5 %.

Radom Savjeta rukovodi predsjednik Savjeta, koji zastupa i predstavlja Savjet, saziva i predsjedava sjednicama Savjeta, usklađuje rad Savjeta, potpisuje akte koje donosi Savjet te obavlja druge poslove u skladu s propisima.

U odsutnosti, predsjednika Savjeta mijenja potpredsjednik Savjeta. Predsjednik Savjeta je i predstojnik Stručne službe Savjeta (dalje u tekstu: Stručna služba), koji u odnosu na državne službenike, ima prava i ovlasti čelnika tijela državne uprave, a za svoj rad odgovara Vladi Republike Hrvatske. Predstojnik Stručne službe ima zamjenika, koji obavlja poslove po nalogu predstojnika Stručne službe i zamjenjuje predstojnika Stručne službe u slučaju njegove odsutnosti i spriječenosti. Savjet donosi odluke većinom glasova svih članova. Za pojedina pitanja, na prijedlog predsjednika, Savjet može osnivati radne skupine.

Sastav, zadaća i način rada radne skupine se određuju aktom o njezinom osnivanju. Članovima radnih skupina mogu biti imenovane i osobe koje nisu članovi Savjeta.

Rad Savjeta je javan. Savjet može, radi izvješćivanja javnosti o svom radu, izdavati posebne publikacije ili glasila.

Stručne i administrativne poslove za Savjet obavlja Stručna služba, koja priprema sjednice Savjeta, organizira i vodi uredsko poslovanje te obavlja i druge poslove za Savjet. Vezano uz obavljanje stručnih i administrativnih poslova, Stručna služba vodi bazu podataka nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, koji se putem Savjeta sufinanciraju iz državnog proračuna, priprema i koordinira provedbu Javnog poziva nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za predlaganje programa za ostvarivanje kulturne autonomije iz područja: informiranja i izdavaštva, kulturnog amaterizma i manifestacija, programa koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma i ugovora, koji će se sufinancirati iz Državnog proračuna Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Javni poziv), izrađuje prijedlog odluke o raspodjeli sredstava, analizira izvješća o radu i utrošku sredstava nevladinih udruga i ustanova pripadnika nacionalnih manjina, obavlja terenske izvide s ciljem utvrđivanja činjeničnog stanja u vezi s radom nevladinih udruga i ustanova pripadnika nacionalnih manjina i namjenskim korištenjem sredstava doznačenih iz državnog proračuna te u slučaju opravdane sumnje o nepravilnosti i nezakonitosti u njihovom radu, o tome obavještava nadležna tijela. Nadalje, izrađuje godišnje izvješće o ostvarivanju programa kulturne autonomije i o utrošku sredstava doznačenih nevladinim udrugama i ustanovama pripadnika nacionalnih manjina iz državnog proračuna, koje podnosi Savjetu, surađuje s nadležnim tijelima državne uprave pri izradi prijedloga operativnih planova radi provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i sudjeluje u izradi izvješća o provedbi navedenih operativnih planova i njihovih učinaka na ostvarivanje prava pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Također, Stručna služba pruža stručnu pomoć i daje očitovanja na predstavke građana, nevladinih udruga i ustanova pripadnika nacionalnih manjina, organizira seminare i okrugle stolove, vezano uz pitanja iz područja zaštite prava pripadnika nacionalnih manjina te obavlja i druge poslove iz područja prava pripadnika nacionalnih manjina koje joj povjeri Vlada Republike Hrvatske. Radom Stručne službe upravlja predsjednik Savjeta - predstojnik Stručne službe. Pravilnikom je predviđeno pet državnih službenika za obavljanje poslova iz nadležnosti Savjeta (zamjenik predstojnika Stručne službe, savjetnik, upravni i administrativni referent). Koncem 2013. Stručna služba je imala pet zaposlenika.

Savjet je u 2013. i u vrijeme obavljanja revizije (ožujak 2015.) predstavljao i zastupao predsjednik Aleksandar Tolnauer.

Republika Hrvatska ima 4 284 889 stanovnika, od čega je 328 738 pripadnika nacionalnih manjina.¹

U tablici broj 1 daju se podaci o broju stanovnika prema narodnosti u Republici Hrvatskoj u 2011.

Tablica broj 1

Broj stanovnika prema narodnosti u Republici Hrvatskoj u 2011.

Redni broj	Narodnosti	Broj stanovnika	Udjel u ukupnom broju stanovnika (u %)
	1	2	3
1.	Hrvati	3 874 321	90,42
2.	Albanci	17 513	0,41
3.	Austrijanci	297	0,01
4.	Bošnjaci	31 479	0,73
5.	Bugari	350	0,01
6.	Crnogorci	4 517	0,11
7.	Česi	9 641	0,22
8.	Mađari	14 048	0,33
9.	Makedonci	4 138	0,10
10.	Nijemci	2 965	0,07
11.	Poljaci	672	0,02
12.	Romi	16 975	0,40
13.	Rumunji	435	0,01
14.	Rusi	1 279	0,03
15.	Rusini	1 936	0,05
16.	Slovaci	4 753	0,11
17.	Slovenci	10 517	0,25
18.	Srbi	186 633	4,36
19.	Talijani	17 807	0,42
20.	Turci	367	0,01
21.	Ukrajinci	1 878	0,04
22.	Vlasi	29	0,00
23.	Židovi	509	0,01
24.	Ostali ²	81 830	1,91
UKUPNO		4 284 889	100,00

¹ Izvor podataka: web-stranica Državnog zavoda za statistiku (<http://www.dzs.hr>) na dan 24. listopada 2014., Statističko izvješće ISSN 1333-1876

² Odnosi se na sva ostala izjašnjenja (regionalna pripadnost, ne izjašnjavaju se i nepoznato)

FINANCIRANJE PROGRAMA ZA OSTVARIVANJE KULTURNE AUTONOMIJE

Programi za ostvarivanje kulturne autonomije obuhvaćaju sljedeće vrste programa: Informiranje, Izdavaštvo, Kulturne manifestacije, Kulturni amaterizam, Programme koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma i ugovora te programe Stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina.

Dodjela financijskih potpora iz državnog proračuna nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za sufinanciranje programe za ostvarivanja kulturne autonomije u 2013., temelji se na odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, Strateškom planu razdjela Vlade Republike Hrvatske za trogodišnje razdoblje 2013.-2015., Programu rada Savjeta za nacionalne manjine za 2013. (Narodne novine 33/13), Odluci o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2013. u razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, Glava 21 Savjet, Aktivnost A732003 Potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina, Pozicija 381 Tekuće donacije u novcu (Narodne novine 50/13), Kriterijima za utvrđivanje financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, Metodologiji praćenja ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina te Kodeksu pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga (Narodne novine 16/07).

Kriteriji za ocjenu programa za ostvarivanje kulturne autonomije

Kriterijima za utvrđivanje financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina (dalje u tekstu: Kriteriji) se utvrđuju pravila i pretpostavke što ih nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina trebaju ispunjavati kod dostave zahtjeva za dodjelu financijske potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina iz Državnog proračuna Republike Hrvatske (*od listopada 2014. u primjeni su Kriteriji za dodjelu financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina prijavljene na Javni poziv za predlaganje programa za ostvarivanje kulturne autonomije koji će se sufinancirati sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske*). Pri utvrđivanju financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina primjenjuju se opći i posebni kriteriji.

Opći kriteriji su:

- Poticati i pružati financijsku potporu za ostvarivanje kulturnih i informativno-izdavačkih programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, koje artikuliraju većinu djelatnosti manjinskih zajednica te izražavaju potrebu za očuvanjem etničkog, kulturnog i jezičnog identiteta, a istovremeno znače doprinos kulturnom, društvenom i gospodarskom razvitku Republike Hrvatske te njihovoj integraciji u hrvatsko društvo, *vodeći računa o broju pripadnika nacionalnih manjina*, broju članova nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina koje okupljaju, dužini djelovanja te dosadašnjem radu.
- Održavati i podizati dostignutu razinu ostvarivanja etničkih prava koja su značajna za pripadnike nacionalnih manjina.
- Poklanjati posebnu pozornost kulturnom amaterizmu i ustanovama kulture zbog njihove važnosti u očuvanju etničkog identiteta.
- Podupirati programe koji pridonose unaprjeđivanju tolerancije i uspostavljanju multietničkog i multikulturalnog povjerenja.
- Provoditi zaključke i odredbe ugovora i sporazuma o zaštiti prava nacionalnih manjina kojih je potpisnik Republika Hrvatske.

Posebni kriteriji su:

- Zahtjev za dodjelu financijske potpore mogu uputiti nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina koje su upisane u Registar udruga i Registar ustanova Republike Hrvatske te aktivno djeluju u Republici Hrvatskoj, najmanje 24 mjeseca prije podnošenja zahtjeva te u čijem sastavu ima najmanje 20 članova deklariranih pripadnika nacionalne manjine.
- Financijska potpora će se utvrđivati prema predloženim programima nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, *vodeći računa o broju pripadnika nacionalnih manjina* koje okupljaju, razgranatosti kulturnih društava i drugih udruga (članica) na lokalnoj razini te dužini kontinuiranog djelovanja.
- Predloženi programi nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina će se analizirati i ocjenjivati prema dosadašnjim ukupnim rezultatima nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, kvalificiranosti nositelja programa, stvorenim pretpostavkama za realizaciju programa i značenju programa za pripadnike nacionalnih manjina na određenom prostoru (mjesto, općina, grad, županija). Nvladine udruge i ustanove nacionalnih manjina koje prvi put podnose zahtjev za financijsku pomoć uz prijavu prilažu i dokaz o dosadašnjem djelovanju.
- Prednost će imati nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina te njihovi programi koje okupljaju većinu pripadnika pojedine nacionalne manjine, odnosno nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina koje su kroz duže vrijeme ostvarivale značajne rezultate u očuvanju etničkog i kulturnog identiteta, poticale pripadnike svoje nacionalne manjine na tolerantno i usklađeno djelovanje unutar svoje nacionalne manjine te vodile računa o ukupnoj racionalizaciji i štednji.
- Pri ocjeni predloženih programa, vodit će se računa o kvaliteti predloženog programa te njegovoj održivosti.
- Nvladine udruge i ustanove nacionalnih manjina koje su podnijele zahtjev za dodjelu financijske potpore moraju promicati vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske te dostaviti odluke posljednje izborne skupštine o odgovornim osobama, uvjerenja o nekažnjavanju odgovornih osoba i izvješće o financijskom poslovanju za prethodnu poslovnu godinu, osim ako takvo izvješće nisu dostavile u redovnom izvještajnom postupku (bilanca, skraćeni račun prihoda i rashoda za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna tekuće godine), ovjerene obrasce iz Financijske agencije i OIB. Također moraju dostaviti registarski broj o upisu u Registar udruga i registarski broj iz Registra neprofitnih organizacija koji ustrojava i vodi Ministarstvo financija.

- Raspoređena sredstva za sufinanciranje programa će se doznačavati mjesečno po 1/12, na temelju zaključenih ugovora i kontinuirane analize Stručne službe, pri čemu će se voditi računa ostvaruju li se programi planiranom dinamikom.
- Nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina su obvezne vratiti akontacije i novčana sredstva za programe koji nisu ostvareni ili su djelomično ostvareni razmjerno neizvršenom dijelu, a u slučaju da se sredstva ne vrate, daljnje financiranje te nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina se obustavlja. Sredstva iz državnog proračuna za odobrene programe se ne mogu prenositi u sljedeću godinu te se mora izvršiti povrat u državni proračun.
- Nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina čiji se programi sufinanciraju iz državnog proračuna putem Savjeta, obvezne su Savjetu podnositi tromjesečno, polugodišnje i godišnje izvješće o radu i izvršenju programa s financijskim izvješćem prema Metodologiji praćenja ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina.
- Nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina su dužne vratiti sredstva ako u međuvremenu u potpunosti osiguraju sredstva iz drugih stavaka državnog proračuna za isti program, koji se financira putem Savjeta.
- Nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina kojima je odobreno sufinanciranje programa, a koje odbiju dodijeljena novčana sredstva i ne potpišu ugovor, gube pravo na financiranje putem Savjeta za sljedeće dvije godine uz obvezu vraćanja akontacijskih sredstava u državni proračun.
Prijave programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina koje nisu izvršile obveze prema Savjetu i drugim tijelima državne uprave, za koje je u tijeku istražni postupak ili se provodi ovrha, neće se uzeti u razmatranje pri donošenju Odluke o rasporedu sredstava.
- Iznimno, Savjet će voditi računa o specifičnim problemima pojedinih nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina te pri dodjeli financijske potpore uzeti u obzir navedene specifičnosti.
- U ocjenjivanju predloženih programa primjenjivat će se Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga, Zakon o fiskalnoj odgovornosti (Narodne novine 139/19), Zakon o proračunu (Narodne novine 87/08), Uredba o računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 10/08, 7/09 158/13 i 1/14)³, Zakon o porezu na dobit (Narodne novine 177/04, 90/05, 57/06, 146/08 i 80/10), Zakon o porezu na dohodak (Narodne novine 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 125/13, 148/13 i 143/14) te Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine 47/95, 106/96, 164/98, 105/99, 54/00, 73/00, 48/04, 82/04, 90/05, 76/07, 87/09, 94/09, 22/12, 136/12, 73/13, 148/13 i 143/14).
Nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina koje podnose prijave programa na Javni poziv za koje se utvrdi da svojim radom i aktivnostima potiču netolerantnost unutar svoje nacionalne manjine, prema drugim nacionalnim manjinama i pripadnicima većinskog naroda te za koje se utvrdi da u javnosti iznose neprovjerene i netočne informacije o pitanjima vezanim uz ostvarivanje programa za kulturnom autonomijom unutar svoje i drugih nacionalnih manjina i radu Savjeta, neće se uzeti u razmatranje i gube pravo na prijavu programa na Javni poziv u roku tri godine.
- Izvršenje programa kao i novčana sredstva iz državnog proračuna odobrena Odlukom o rasporedu sredstava, nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina ne mogu prenositi na treće osobe koje nisu navedene u Odluci o rasporedu sredstava.

Općim i posebnim kriterijima se uređuju standardi za pojedine vrste troškova kod svih nacionalnih manjina za programe informiranja i izdavaštva, kulturnog amaterizma, kulturnih manifestacija i režijskih troškova.

³ Od 1. siječnja 2015. u primjeni je Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 121/14)

Programi za ostvarivanje kulturne autonomije financirani u 2013.

U okviru Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2013. (Narodne novine 139/12), tekuće donacije u novcu za aktivnost nacionalne manjine su utvrđene u iznosu 38.663.240,00 kn, a Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2013. (Narodne novine 145/13) iz prosinca 2013., smanjene su na 37.613.240,00 kn.⁴

- Dostava i ocjena programa za ostvarivanje kulturne autonomije

Savjet je u listopadu 2012. na web-stranici (www.savjet.nacionalne-manjine.info) objavio Javni poziv nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za predlaganje programa za ostvarivanje kulturne autonomije iz područja Informiranja i izdavaštva, Kulturnog amaterizma i manifestacija te Programa koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma i ugovora, koji će se sufinancirati iz Državnog proračuna Republike Hrvatske u 2013. - Potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina.

Javni poziv sadrži opće i posebne kriterije (navedene u Kriterijima), koje je Savjet u obvezi primjenjivati pri utvrđivanju potpora nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina. U Javnom pozivu je navedeno da će se, pri analizi prijedloga programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, polaziti od kriterija za pojedine vrste programa u skladu s Kriterijima, da se prijava, odnosno dostava prijedloga programa obavlja na propisanim obrascima (za svaki program poseban obrazac), koji su objavljeni na web-stranici Savjeta ili se mogu na zahtjev preuzeti u Stručnoj službi, te da se prijave dostavljaju u elektronskom (CD) ili papirnatom obliku (u četiri primjerka) s obveznim priložima za sve programe. Također je naveden rok za podnošenje prijave, odnosno prijedloga programa (do 24. studenoga 2012.).

Prema odredbama članka 8. Statuta, Savjet je u prosincu 2012. imenovao Povjerenstvo za raspodjelu sredstava nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za ostvarivanje programa kulturne autonomije (dalje u tekstu: Povjerenstvo), za 2013. Povjerenstvo ima pet članova, odnosno sastavljeno je od stručnih osoba iz područja informiranja i izdavaštva, kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija. Zadaci Povjerenstva se odnose na sastavljanje i dostavu prijedloga Odluke o rasporedu sredstava i obrazloženje navedenog prijedloga, Savjetu.

Prema zapisniku Povjerenstva, na Javni poziv se prijavilo 118 nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina s 226 podružnica, beseda, matica, pododбора i kulturno umjetničkih društava koje su prijavile 1 297 programa sa zatraženim sredstvima u iznosu 68.383.472,00 kn.

Povjerenstvo je predložilo 972 programa za ostvarivanja kulturne autonomije ili 74,9 % od ukupno prijavljenih programa, a odnose se na 80 nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina ili 67,8% od ukupno prijavljenih nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina s 202 podružnice. Od ukupnog broja predloženih programa 54 programa se odnose na područje Informiranja, 60 na Izdavaštvo, 493 na Kulturni amaterizam, 354 na Kulturne manifestacije, šest na Programe koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma te pet na programe vezane uz Stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije. Također je predložilo da se ne financiraju prijedlozi programa koje su prijavile dvije nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina koje nisu dostavile izvješća o utrošku sredstava za 2012. Osim toga predloženo je da se ne sufinanciraju 325 prijedloga programa, koja se odnose na novo prijavljene nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina, jer prijedlozi programa nisu u skladu s odredbama Kriterija.

⁴ Savjet je nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina dostavio obavijest da su za financiranje programa sredstva umanjena za 3,0 % na godišnjoj razini, te su umanjeni iznosi isplaćeni sa zadnjom isplatom u prosincu 2013.

Povjerenstvo je obrazložilo da je u postupku ocjenjivanja prijavljenih prijedloga programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina za ostvarivanje kulturne autonomije, uzelo u obzir visinu sredstava osiguranu u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2013. te da je prijedlog Odluke o rasporedu sredstava donijelo rukovodeći se isključivo odredbama Kriterija i Metodologije. Također je navelo da su na visinu odobrenih sredstava za programe ostvarivanja kulturne autonomije nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina utjecali podaci iz godišnjih izvještaja o ostvarivanju programa i utrošku sredstava nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina iz prethodnog razdoblja, kao i kvaliteta programa prijavljenih na Javni poziv za 2013.

Zapisnik Povjerenstva sadrži podatke koji se odnose na iznos sredstava koje su nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina utrošile u 2012., iznos traženih sredstava prema dostavljenim prijavama programa za 2013. te iznos odobrenih sredstava za financiranje programa za ostvarivanje kulturne autonomije u 2013. Također je u Zapisniku navedeno da je raspored sredstava nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina obavljen na temelju odredbi Kriterija i Metodologije.

Zapisnik ne sadrži podatke, odnosno način vrednovanja prijavljenih programa vezano uz primjenu općih i posebnih kriterija, nije vidljivo jesu li predloženi programi za financiranje u 2013. odabrani u skladu s propisima te se ne može utvrditi na koji je način određen iznos financiranja iz državnog proračuna.

Državni ured za reviziju predlaže Savjetu, da utvrdi način primjene općih i posebnih kriterija utvrđenih Kriterijima za dodjelu financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, radi vrednovanja, ocjene i odabira programa te raspodjele sredstava iz državnog proračuna u skladu s propisima.

U tablici broj 2 daju se podaci o broju predloženih i odobrenih programa za ostvarivanje kulturne autonomije prema nacionalnim manjinama za financiranje u 2013., prema prijedlogu Povjerenstva.

Tablica broj 2

Broj programa za ostvarivanje kulturne autonomije
prema nacionalnim manjinama za financiranje u 2013.

Redni broj	Nacionalne manjine	Informiranje	Izdavaštvo	Kulturni amaterizam	Kulturne manifestacije	Bilateralni ugovori	Kulturne pretpostavke	Ukupno
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Albanci	2	6	7	27	0	0	42
2.	Bošnjaci	6	8	19	23	0	0	56
3.	Bugari	1	1	1	0	0	0	3
4.	Crnogorci	1	4	8	9	0	0	22
5.	Česi	5	2	118	24	0	0	149
6.	Mađari	8	4	88	84	2	0	186
7.	Makedonci	1	1	28	26	0	0	56
8.	Nijemci i Austrijanci	1	2	7	10	0	0	20
9.	Poljaci	1	0	1	7	0	0	9
10.	Romi	3	5	6	23	0	5	42
11.	Rusi	1	1	3	4	0	0	9
12.	Rusini i Ukrajinci	3	5	45	17	0	0	70
13.	Slovaci	1	4	34	16	0	0	55
14.	Slovenci	5	0	19	17	0	0	41
15.	Srbi	8	12	105	51	0	0	176
16.	Talijani	4	2	0	8	4	0	18
17.	Židovi	3	3	4	8	0	0	18
	UKUPNO	54	60	493	354	6	5	972

Na temelju prijedloga Povjerenstva, u travnju 2013. Savjet je donio Odluku o rasporedu sredstava (Narodne novine 50/13). Prema navedenoj Odluci, Savjet je s 80 nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina u svibnju 2013. zaključio ugovore o financijskoj potpori programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2013., od kojih 12 imaju 202 podružnice. Nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina koje imaju podružnice su prijavile Savjetu programe i za svoje podružnice koje su prijavljene u Registru neprofitnih organizacija. Savjet je u skladu sa zaključenim ugovorima s nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina, mjesečno (1/12) ispostavljao zahtjeve za doznakom sredstava Uredu za opće poslove Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske, koji je sredstva doznavao na žiro račune nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina. Po doznaci sredstava nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina su podružnicama bile u obvezi doznaciti sredstva na temelju ugovora koje su međusobno zaključili.

U tablici broj 3 daju se podaci o raspoređenim i utrošenim sredstvima iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2013. za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina.

Tablica broj 3

Raspoređena i utrošena sredstva iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2013.
za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina

u kn

Redni broj	Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj	Broj odobrenih programa	Odluka o rasporedu sredstava	Godišnje izvješće o utrošku sredstava Savjeta ⁵	Udjel utrošenih sredstava (u %)	Udjel pripadnika nacionalne manjine u ukupnom broju pripadnika nacionalnih manjina (u %)
	1	2	3	4	5	6
1.	Albanci	42	753.000,00	732.669,00	2,0	5,3
2.	Bošnjaci	56	1.916.000,00	1.866.563,00	5,0	9,6
3.	Bugari	3	100.000,00	97.300,00	0,3	0,1
4.	Crnogorci	22	734.000,00	715.397,00	1,9	1,4
5.	Česi	149	3.533.000,00	3.437.609,00	9,2	2,9
6.	Mađari	186	4.402.000,00	4.283.146,00	11,4	4,3
7.	Makedonci	56	754.000,00	733.642,00	2,0	1,3
8.	Nijemci i Austrijanci	20	732.000,00	713.351,00	1,9	1,0
9.	Poljaci	9	96.000,00	93.510,00	0,2	0,2
10.	Romi	42	795.000,00	774.888,00	2,1	5,2
11.	Rusi	9	125.000,00	121.376,00	0,3	0,4
12.	Rusini i Ukrajinci	70	1.580.000,00	1.537.874,00	4,1	1,2
13.	Slovaci	55	1.563.000,00	1.520.799,00	4,0	1,5
14.	Slovenci	41	770.000,00	749.210,00	2,0	3,2
15.	Srbi	176	10.888.000,00	10.594.024,00	28,2	56,8
16.	Talijani	18	8.315.000,00	8.090.495,00	21,6	5,4
17.	Židovi	18	747.000,00	728.373,00	1,9	0,2
18.	Stvaranje pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije - Romi	0	550.000,00	539.012,00	1,4	-
19.	Drugi programi	0	310.240,00	201.240,00	0,5	-
UKUPNO		972	38.663.240,00*	37.530.478,00	100,0	100,0

* Savjet je nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina dostavio obavijest da su za financiranje programa sredstva umanjena za 3,0 % na godišnjoj razini, te su umanjeni iznosi isplaćeni sa zadnjom isplatom u prosincu 2013.

⁵ Godišnje izvješće o utrošku sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2013. (Narodne novine 139/12 i 145/13) u Razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, Glava 21 Savjet za nacionalne manjine, Aktivnost A732003 Potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina, pozicija 381 Tekuće donacije u novcu

Utrošena sredstva u iznosu 37.530.478,00 kn za ostvarivanje kulturne autonomije nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina za 2013. odnose se na programe vezane uz Informiranje u iznosu 17.983.654,00 kn, Izdavaštvo u iznosu 1.427.194,00 kn, Kulturni amaterizam u iznosu 8.483.230,00 kn, Kulturne manifestacije u iznosu 6.658.248,00 kn, Programa koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma u iznosu 2.237.900,00 kn, Stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije u iznosu 539.012,00 kn te za druge programe u iznosu 201.240,00 kn.

Programima stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina se stvaraju materijalne pretpostavke za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina putem pomoći u održavanju ili izgradnji domova kulture, nabavi potrebne opreme i stvaranju prostornih i drugih uvjeta za djelovanja nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina.

U okviru drugih programa, nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina su odobrene potpore za sudjelovanje na seminarima koji su organizirani u cilju promicanja novih zakona i drugih propisa te primjeni standarda iz međunarodnih dokumenata (stručno usavršavanje predstavnika nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, seminari za novinare u manjinskim medijima, stručna literatura i drugo).

Prema podacima navedenim u tablici broj 3, vidljivo je da je udjel raspoređenih i doznačenih sredstava deset nacionalnih manjina u odnosu na ukupno raspoređena i utrošena sredstva za financiranje programa za ostvarenje kulturne autonomije, značajno veći u odnosu na njihov udjel u ukupnom broju pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, dok je za udjel raspoređenih i doznačenih sredstava šest nacionalnih manjina u odnosu na ukupno raspoređena i utrošena sredstva za financiranje programa za ostvarenje kulturne autonomije, značajno manji u odnosu na njihov udjel u ukupnom broju pripadnika nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

Za financiranje programa koji se odnose na deset nacionalnih manjina doznačena su sredstva u iznosu 21.857.986,00 kn ili 58,3 % ukupno raspoređenih i utrošenih sredstava iz državnog proračuna, dok je njihov udjel u ukupnom broju pripadnika nacionalnih manjina 19,3 %.

Državni ured za reviziju je mišljenja da navedenim načinom raspodjele sredstava za financiranje programa za ostvarenje kulturne autonomije nije osigurano načelo ravnopravnosti, jer kod raspodjele sredstava nije primijenjen opći kriterij koji se odnosi na broj pripadnika nacionalnih manjina.

Državni ured za reviziju predlaže Savjetu da u skladu s propisima pri dodjeli financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, primijeni opće kriterije koji se odnose na broj pripadnika nacionalne manjine.

Praćenje ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina

- Izvještavanje

Prema Metodologiji za praćenje ostvarenja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina (dalje u tekstu: Metodologija), nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina koje se financiraju iz državnog proračuna, obvezne su Savjetu dostaviti:

- posebna izvješća o ostvarenju programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina koje sadrži izvješće o radu i ostvarivanju programa i financijska izvješća (prema područjima)
- opće izvješće o radu i ostvarenju programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina u cjelini te
- financijsko izvješće nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina o ostvarenju programa u cjelini.

Metodologijom se osigurava ujednačeno izvještavanje i praćenje ostvarenja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina financiranih iz državnog proračuna.

Posebno izvješće o ostvarivanju programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina temelji se na ugovoru izrađenom prema Rješenju Savjeta o financijskoj potpori iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za ostvarivanje programa.

Metodologijom je propisano koje podatke treba sadržavati posebno izvješće za programe: Informiranje i izdavaštvo, Kulturni amaterizam, Kulturne manifestacije, Bilateralni sporazumi i ugovori te Stvaranje pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina.

U okviru Općeg izvješća o radu i ostvarivanju cjelovitog programa utvrđenog Metodologijom, kao prilog Izvješća o radu i ostvarivanju programa se obvezno popunjavaju propisani obrasci Savjeta, prema Odluci Savjeta o rasporedu sredstava. Izvršenje programa prati Savjet i Stručna služba.

Propisani obrasci objavljeni na web stranici Savjeta (www.savjet.nacionalne-manjine.info) sadrže obrazac FG-1 (godišnji financijski izvještaj, specifikacija utrošenih sredstava, rashodi za režijske troškove, rashodi za zaposlene, rashodi za programe, rashodi za ugovore o djelu, rashodi za putne račune i drugi troškovi), obrasce IR-1 (Opće izvješće o radu i ostvarivanju cjelovitog programa), IR-2 (Informiranje), IR-3 (Izdavaštvo), IR-4 (Kulturni amaterizam), IR-5 (Kulturne manifestacije) te IR-6 (Stvaranje pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije-investicijska ulaganja, bilateralni sporazumi).

Revizijom je utvrđeno da nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina tijekom godine dostavljaju kvartalne i polugodišnje financijske izvještaje na propisanim obrascima (obrasci FK-1 i FP-1), te da sadrže podatke propisane Metodologijom. Presliku dokumentacije kojom potvrđuju nastale poslovne promjene obvezne su dostaviti uz godišnje izvješće o ostvarivanju programa. Uvidom u navedenu dokumentaciju utvrđeno je da su pojedine nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina dostavile nepreglednu i nesistematiziranu dokumentaciju te nije moguće potvrditi da su sredstva u cjelini namjenski utrošena.

Metodologijom je utvrđeno koje se vrste troškova mogu sufinancirati u okviru pojedinog programa. Uvidom u financijske izvještaje je utvrđeno da su pojedine nevladine udruge i ustanove u okviru godišnjih financijskih izvještaja iskazale rashode za zaposlene, što nije u skladu s Metodologijom, kojom je određeno da se u okviru financijskih izvještaja nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina iskazuju ostvareni troškovi za naknade i honorare po vrstama poslova (prijepis, lektura, korektura, prijevod, kompjuterska obrada i slično), a ne i rashodi za zaposlene. Također je utvrđeno da u financijskim izvještajima - obrascima IR-2 (Informiranje) nisu iskazani podaci vezani uz troškove za grafičku pripremu i tisak te specificirane materijalne troškove (papir, vrpca, fotografije i slično), a što je utvrđeno Metodologijom. Nadalje je utvrđeno da obrazac IR-2 nije sastavljen na način koji bi omogućio iskazivanje podatka utvrđenih Metodologijom.

Državni ured za reviziju predlaže sufinanciranje troškova utvrđenih Metodologijom te uskladiti obrazac IR-2 s Metodologijom, kako bi se u financijskim izvještajima iskazali propisani podaci.

- Praćenje ostvarenja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina

Prema Metodologiji, Savjet može osnivati radne skupine te angažirati financijske i druge stručnjake za kontinuirano praćenje ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina.

Također, Metodologijom je određeno da Stručna služba Savjeta provodi terenske izvide kod nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina radi utvrđivanja ostvarivanja programa i namjenskog utroška sredstava.

Tijekom 2013. Stručna služba je provela terenske izvide u 15 nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina radi redovite kontrole rada te utvrđivanja ostvarivanja programa i namjenskog korištenja dodijeljenih sredstava državnog proračuna. Navedenim nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina odobreno je iz državnog proračuna 782.000,00 kn. Prema navedenom, terenskim izvidima tijekom 2013. je obuhvaćeno 2,1 % ukupno doznačenih sredstava (37.530.478,00 kn). U zapisnicima o terenskim izvidima je navedeno da se programi nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina koji su sufinancirani iz državnog proračuna ostvaruju prema planu te da se financijska dokumentacija vodi uredno i ažurno.

Osim praćenja ostvarenja programa putem terenskih izvida, angažiran je računovodstveni servis koji je za 2013. obavio analizu i kontrolu dokumentacije dostavljene Savjetu uz godišnje izvješće o provedbi programa za 30 nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, kojima je za sufinanciranje programa iz državnog proračuna odobreno 1.474.000,00 kn.

Navedenom analizom i kontrolom je utvrđeno je da je u pojedinim slučajevima dostavljena nesistematizirana i nepregledna dokumentacija te da nije dostavljena dokumentacija kao dokaz o izvršenju programa (ugovori o djelu i obračun poreza i doprinosa za isplaćene honorare, članci, pozivnice, fotografije), što nije u skladu s Metodologijom. Također je utvrđeno da su pojedine nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina koristile sredstva doznačena iz državnog proračuna nenamjenski, odnosno financirani su režijski troškovi u iznosu većem od 20,0 % odobrenog iznosa. Savjet je zatražio od nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina dostavu obrazloženja, nadopunu izvješća i dokumentaciju kojima bi se potvrdilo namjensko trošenje doznačenih sredstava iz državnog proračuna.

Prema obrazloženju odgovorne osobe Savjeta, nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina su dostavile izvješće o radu i o utrošku sredstava za 2013., a nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina kod kojih su utvrđene nepravilnosti otklonile su nepravilnosti u roku 14 dana.

Stručna služba i računovodstveni servis, u 2013. su od ukupno 80 nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina te 202 podružnice obavili kontrolu namjenskog korištenja sredstava 45 nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina te podružnica kojima je doznačeno 2.256.000,00 kn ili 6,0 % od ukupno doznačenih sredstava.

Iz navedenog proizlazi da kontrolom namjenskog korištenja sredstava nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina nije obuhvaćen vrijednosno značajan iznos sredstava.

S obzirom na rizike koji proizlaze iz značaja i djelatnosti nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, velikog broja korisnika kojima se u okviru Savjeta planiraju i doznacavaju sredstva te velikog opsega dokumentacije koje uz Izvješća o ostvarenju programa i utrošku sredstava dostavljaju nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina, Državni ured za reviziju predlaže kontrolom obuhvatiti vrijednosno značajnija sredstva i veći broj korisnika.

- Ostvarenje programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina

Za program Informiranja Savjet je nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina u 2013. doznačio sredstva u iznosu 17.983.654,00 kn za sufinanciranje 54 tiskovina (dnevni, tjedni i dječji listovi, mjesečnici, dvomjesečnici, godišnjaci). Sredstva za program Informiranja su utrošena za tiskanje časopisa, isplatu plaća, autorskih honorara i ugovora o djelu (prijepis, lektura, korektura, prijevodi, kompjuterska obrada i slično), materijalne te režijske troškove. Iz podataka o odobrenim programima za Informiranje je razvidno da sedam nacionalnih manjina izdaje po jednu tiskovinu, šest nacionalnih manjina od dvije do pet tiskovina, a tri nacionalne manjine šest do osam tiskovina godišnje.

Od ukupno tiskanih 1 746 000 primjeraka tiskovina nacionalnih manjina, jedan dnevni list je tiskan u 625 120 primjeraka ili 36,4 % ukupno tiskanih primjeraka, za koji je doznačeno iz državnog proračuna 4.670.400,00 kn. Prema podacima nakladnika za navedeni dnevni list, razvidno je da nije prodano 39,1 % ukupne naklade odnosno 244 422 primjerka za što je utrošeno 1.828.277,00 kn. Nadalje, iz obrazaca je vidljivo da se tiskovine u većem dijelu besplatno distribuiraju članovima nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, fizičkim osobama u Republici Hrvatskoj i inozemstvu, školama te javnim institucijama Republike Hrvatske.

Državni ured za reviziju predlaže Savjetu utvrditi jasne kriterije za izdavanje tiskovina nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina (vrsta tiskovine, broj primjeraka tiskovine, visina naklade po pojedinoj tiskovini, troškovi naklade po pojedinoj vrsti tiskovine) vodeći računa o broju pripadnika nacionalnih manjina koje okupljaju i potrebi očuvanja etničkog, kulturnog i jezičnog identiteta i doprinosu kulturnom, društvenom i gospodarskom razvitku Republike Hrvatske te njihovoj integraciji u hrvatsko društvo.

Za program kulturnog amaterizma i kulturne manifestacije, Savjet je nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina u 2013. doznačio 15.141.478,00 kn za sufinanciranje kulturnih djelatnosti (folklor, glazba, kazalište, izložbe i drugo) te održavanje kulturnih manifestacija (smotra, stručni skup, obilježavanje obljetnica i drugo). Sredstva su namijenjena za naknade i honorare voditelja kulturnih djelatnosti, materijalne troškove (najamnine, telefon, električna energija, Internet i slično), dnevnice i putne troškove.

Pojedine nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina su autorske honorare isplaćivale za poslove koji po svojoj prirodi nisu autorska djela, kao što su korekture, lekture i uređivanje tekstova, organizacije i provedbe manifestacija, tehničke usluge, pripremanje i vođenje tribina, vođenje proba i zborova te naknade za obavljanje administrativnih i drugih poslova. Obračun se obavljao kao da se radi o autorskim honorarima, odnosno porezna osnovica se umanjivala za iznos priznatih rashoda (30,0 %) te su na tako utvrđenu osnovicu obračunavani porez i prirez, a doprinos nije obračunavan.

Također je utvrđeno da u većem broju slučajeva nisu utvrđeni kriteriji za obračun i isplatu autorskog honorara za pisanje novinskih članaka (iznos za karticu teksta, fotografiju, naslovnice, bod teksta i urednički honorar).

Prema odredbama Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima (Narodne novine 167/03, 79/07, 80/11, 125/11, 141/13 127/14 i 151/14), autorski honorari se isplaćuju isključivo ako se radi o autorskom djelu. Prema odredbi članka 5. stavka 1. navedenog Zakona, autorsko djelo je originalna tvorevina iz književnoga, znanstvenog i umjetničkog područja koja ima individualni karakter, bez obzira na način i oblik izražavanja, vrstu, vrijednost ili namjenu. Nadalje, prema odredbi članka 32. stavka 2. točke 11. Zakona o porezu na dohodak (Narodne novine 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13, 120/13, 125/13 i 148/13), primici ostvareni ugovorom o djelu se smatraju drugim dohotkom, kod kojih se ne priznaju izdaci i na koji se obračunavaju porezi i prirezi, a na temelju odredbe članka 5. stavka 2. točke 2. Zakona o doprinosima (Narodne novine 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12 i 148/13), na njih se obračunavaju i doprinosi.

Državni ured za reviziju predlaže Savjetu utvrditi jasne kriterije za priznavanje iznosa naknada za autorske honorare, odnosno priznavanje iznosa naknada za financiranje autorskih honorara u skladu s propisima.

Pregledom dostavljene dokumentacije, koja je prilog izvješćima o ostvarivanju i utrošku sredstava za kulturni amaterizam i kulturne manifestacije, u pojedinim slučajevima je utvrđeno da nisu dostavljeni dokazi o održanim programima (članci, pozivnice i fotografije), nisu dostavljene knjige blagajne i putnih troškova, na računima za reprezentaciju nije navedena svrha plaćanja i na koji program se odnosi te nisu navedeni korisnici usluga.

U pojedinim slučajevima nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina su sredstva odobrena za programe kulturnih djelatnosti i manifestacija utrošile u cijelosti za reprezentaciju, plaćene su odvjatničke usluge ili su kupljeni darovi. Nadalje, u okviru računa za prijevoz nisu navedeni korisnici usluge prijevoza, putni nalozi su obračunani i isplaćivani za odlaske na skupštine, sastanke i predstavljanje udruge, što nije u skladu s Odlukom Savjeta, kojom se putovanja vezana uz redovni rad nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina (skupštine, sastanci) neće priznavati u pravdanju namjenskog utroška sredstava doznačenih iz državnog proračuna. Također je utvrđeno da se pojedine nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina ne pridržavaju propisanog iznosa od 20,0 % sredstava za režijske troškove (usluge telefona, sitni inventar, komunalne usluge, poštarina, najamnina, reprezentacija, knjigovodstvene usluge i drugo). Revizijom je utvrđeno da je za režijske troškove utrošeno 1.300.376,00 kn više od propisanog iznosa. Navedeno nije u skladu s odredbama Metodologije kojom su nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina obvezne u prilogu financijskog izvješća dostaviti preslike knjige blagajne s uplatnicama i isplatnicama, računa s obrazloženjem, računa za reprezentaciju koji moraju biti obrazloženi (događaj, obljetnica, proslava i slično), popis osoba i potpis odgovorne osobe, a opće režijske troškove priznavati do 20,0 % od ukupno odobrenih sredstava.

Državni ured za reviziju predlaže Savjetu financiranje programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina u skladu s propisima i drugim aktima kojima je uređeno financiranje udruga i ustanova. Također, predlaže zatražiti povrat sredstava od nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina koje su ostvarile režijske i druge troškove više od odobrenog iznosa.

Pregledom dokumentacije vezane uz provođenje programa stvaranja pretpostavki za ostvarenje kulturne autonomije nacionalnih manjina, utvrđeno je da su sredstva u iznosu 180.000,00 kn namijenjena za stvaranje pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije, uz prethodni zahtjev lokalnih jedinica i odobrenja Savjeta, utrošena za legalizaciju bespravno sagrađenih objekata jedne nacionalne manjine.

Prema odredbi Glave VI. Kriterija - Programi stvaranja pretpostavki za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina je određeno da će se financirati programi usuglašeni s tijelima državne vlasti, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te s vijećima i predstavnicima, odnosno koordinacijama nacionalnih manjina kojima se stvaraju materijalne pretpostavke za ostvarivanje kulturne autonomije kroz pomoć u održavanju ili izgradnji domova kulture, nabavi opreme i stvaranju prostornih i drugih uvjeta za djelovanje udruga i ustanova, kao i kroz programe edukacije i izobrazbe koji su preduvjet za ravnopravno uključivanje u društveni i javni život.

Koncem 2014. jedna nevladina udruga nacionalne manjine je tiskala knjige za koje su u 2013. odobrena sredstva u okviru programa Izdavaštva u iznosu 126.490,00 kn. Ugovorom o financijskoj potpori programa nevladine udruge nacionalne manjine iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2013. je određeno da se korisnik obvezuje pravodobno obavijestiti Savjet o eventualnim objektivnim smetnjama u realizaciji programa koje onemogućuju njegovo izvršenje u ugovorenom roku kako bi se ugovorile izmjene ugovorenih obveza.

Neurošena sredstva predviđena za kalendarsku godinu i isplaćena za odobrene programe moraju se vratiti u državni proračun i ne smiju se prenositi u narednu godinu. Također odredbama Kriterija je određeno da su nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina obvezne vratiti akontirana sredstva za programe koji nisu ostvareni, a u slučaju da se sredstva ne vrate, daljnje financiranje te nevladine udruge i ustanove nacionalne manjine se obustavlja. Navedena nevladina udruga nacionalne manjine nije pravodobno obavijestila Savjet o objektivnim smetnjama u realizaciji spomenutog te je bila obvezna sredstva u iznosu 126.490,00 kn doznačena u 2013. vratiti u državni proračun. S obzirom da navedena sredstva nisu vraćena u državni proračun, Savjet je trebao obustaviti daljnje financiranje navedene udruge u skladu s propisima.

Državni ured za reviziju predlaže Savjetu financiranje programa u skladu s Kriterijima za dodjelu financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina. Također predlaže da od nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina zatraži povrat novčanih sredstava za programe koji nisu ili su djelomično ostvareni razmjerno neizvršenom dijelu.

Informacijski sustav za praćenje provedbe programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina

U okviru Posebnih kriterija, točkom 7. određeno je da će se raspoređena sredstva za financijsku potporu programima, doznačavati na temelju kontinuirane analize Savjeta, pri čemu će se voditi računa ostvaruju li se programi planiranom dinamikom.

Nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina tijekom godine dostavljaju kvartalne i polugodišnje financijske izvještaje (obrasci FK-1 i FP-1), a preslike dokumentacije kojom potvrđuju nastale poslovne promjene dostavljaju uz godišnje izvješće o ostvarivanju programa.

Stručna služba obrađuje i osigurava podatke iz godišnjih izvješća o ostvarenju programa i utrošku sredstava nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, koji se odnose na podatke o nacionalnim manjinama, programima za koje su nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina odobrena i doznačena sredstva, iznosima sredstava odobrenim po Odluci Savjeta o rasporedu sredstava, te doznačenim sredstvima za pojedine programe za ostvarenje kulturne autonomije, više utrošenim sredstvima te popis dokumentacije koju su nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina dostavile Savjetu uz izvješća o radu i financijska izvješća.

Stručna služba nije osigurala podatke prema vrstama i iznosu troškova po programima te nisu osigurani cjeloviti podaci koji omogućuju kontinuirano praćenje ostvarenja programa u skladu s Metodologijom.

S obzirom na značajan opseg dokumentacije koju uz izvješća o ostvarenju programa i utrošku sredstava dostavljaju nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina, Državni ured za reviziju predlaže uspostavu odgovarajućeg informacijskog sustava, koji bi omogućio učinkovito, kontinuirano i cjelovito praćenje i kontrolu namjenskog korištenja sredstava koja se doznajuju putem Savjeta za ostvarenje programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina.

OCJENA UČINKOVITOSTI FINANCIRANJA PROGRAMA NEVLADINIH UDRUGA I USTANOVA NACIONALNIH MANJINA

Državni ured za reviziju je obavio reviziju učinkovitosti financiranja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina - Savjet za nacionalne manjine za 2013. Ciljevi revizije su bili utvrditi istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja i poslovnih knjiga, provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima, ocijeniti pravilnost (namjensko korištenje) i svrsishodnost korištenja sredstava državnog proračuna raspoređenih nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina putem Savjeta, provjeriti i ocijeniti učinkovitost korištenja sredstava državnog proračuna raspoređenih nevladinim udrugama i ustanovama nacionalnih manjina u ostvarivanju ciljeva utvrđenih Programom rada Savjeta za 2013., ocijeniti djelotvornost sustava unutarnjih kontrola radi otklanjanja slabosti i nepravilnosti u korištenju sredstava Savjeta te provjeriti druge aktivnosti Savjeta vezane uz navedena sredstva.

Na temelju provedenih postupaka revizije i utvrđenih činjenica, uzimajući u obzir postavljene ciljeve revizije, Državni ured za reviziju ocjenjuje da financiranje programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina putem Savjeta u 2013. nije u potpunosti učinkovito te se Savjetu daju preporuke za povećanje učinkovitosti financiranja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina.

Državni ured za reviziju daje sljedeće preporuke:

- Utvrditi način primjene općih i posebnih kriterija utvrđenih Kriterijima za dodjelu financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, radi vrednovanja, ocjene i odabira programa te raspodjele sredstava iz državnog proračuna u skladu s propisima.
- Pri dodjeli financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, u skladu s propisima primijeniti opće kriterije koji se odnose na broj pripadnika nacionalne manjine.
- Uskladiti obrazac IR-2 s Metodologijom kako bi se u financijskim izvještajima iskazali propisani podaci. Također predlaže sufinanciranje troškova utvrđenih Metodologijom.
- S obzirom na rizike koji proizlaze iz značaja i djelatnosti nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina, velikog broja korisnika kojima se u okviru Savjeta planiraju i doznačavaju sredstva te velikog opsega dokumentacije koje uz Izvješća o ostvarenju programa i utrošku sredstava dostavljaju nevladine udruge i ustanove nacionalnih manjina, predlaže se kontrolom obuhvatiti vrijednosno značajnija sredstva i veći broj korisnika.
- Utvrditi jasne kriterije za izdavanje tiskovina nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina (vrsta tiskovine, broj primjeraka tiskovine, visina naklade po pojedinoj tiskovini, troškovi naklade po pojedinoj tiskovini) vodeći računa o broju pripadnika nacionalnih manjina koje okupljaju i potrebi očuvanja etničkog, kulturnog i jezičnog identiteta i doprinosu kulturnom, društvenom i gospodarskom razvitku Republike Hrvatske te njihovoj integraciji u hrvatsko društvo.
- Utvrditi jasne kriterije za priznavanje iznosa naknada za autorske honorare, odnosno priznavanje iznosa naknada za financiranje autorskih honorara u skladu s propisima.
- Financirati programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina u skladu s propisima i drugim aktima kojima je uređeno financiranje udruga i ustanova. Zatražiti povrat sredstava od nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina koje su ostvarile režijske i druge troškove više od odobrenog iznosa.

- Financirati programe u skladu s Kriterijima za dodjelu financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina. Zatražiti povrat novčanih sredstava od nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina za programe koji nisu ili su djelomično ostvareni razmjerno neizvršenom dijelu.
- Uspostaviti odgovarajući informacijski sustav koji bi omogućio učinkovito, kontinuirano i cjelovito praćenje i kontrolu namjenskog korištenja sredstava koja se doznaju putem Savjeta za ostvarenje programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina.

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi se provedbom navedenih preporuka povećala učinkovitost financiranja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina u ostvarivanju kulturnih i informativno-izdavačkih programa te očuvanju etničkog, kulturnog i jezičnog identiteta.

6

⁶ Slika s naslovnice Izvješća preuzeta s web-stranice (<http://mojzagreb.info>)
Slika sa stranice 8. Izvješća preuzeta s web-stranice (<http://www.večernji.hr>)
Slika sa stranice 23. Izvješća preuzeta s web-stranice (<http://www.bjelovar.hr>)

OČITOVANJE SUBJEKTA REVIZIJE

Savjet u očitovanju navodi da na dostavljeno Izvješće nema primjedbi te da će sve preporuke koje su dane nastojati, u skladu s mogućnostima, primijeniti s ciljem povećanja učinkovitosti financiranja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina u ostvarivanju kulturne autonomije.

Nadalje, vezano uz mišljenje Državnog ureda za reviziju da načinom raspodjele sredstava za financiranje programa za ostvarivanje kulturne autonomije nije osigurano načelo ravnopravnosti, jer kod raspodjele sredstava nije primijenjen opći kriterij koji se odnosi na broj pripadnika nacionalnih manjina, Savjet navodi da se navedeni kriterij odnosi na broj članova udruge nacionalne manjine, a primjenjuje se jedino dijelom za programe iz područja informiranja i izdavaštva, s time da se uzima u obzir kvaliteta programa i bilateralni ugovori koje je Republika Hrvatska zaključila s pojedinom državom vezano uz ostvarivanje prava nacionalne manjine u ostvarivanju kulturne autonomije.

Također, navodi da je broj pripadnika nacionalnih manjina važan kriterij kod zastupanja nacionalnih manjina na lokalnoj i državnoj razini, a pri odabiru programa nema presudnu ulogu, jer se može dogoditi da pojedina nacionalna manjina ne prijavi ni jedan program. Vezano uz Obrazac IR-2 (Izvještaj o radu), Savjet navodi da se podnosi u okviru Izvještaja o radu udruge i ostvarivanju programa te ne sadrži financijske pokazatelje koji se prikazuju u obrascu za financijski izvještaj FG-1 (Financijski izvještaj). Savjet prihvaća preporuku Državnog ureda za reviziju da bi se troškovi trebali iskazati po vrstama, kao i maksimalni iznosi po stavkama, što će kod zaključivanja novih ugovora i u novoj Metodologiji primijeniti.